

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SÜRELİ

Sayı : 30824082/610- 159/26
Konu : İstanbul Milletvekili
Yunus EMRE'nin
Yazılı Soru Önergesi

13/09/2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13/08/2018 tarihli ve 43452547-120.07-336208 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Yunus EMRE'nin; Balık Çiftliklerinin çevreye etkileri hakkında, Bakanlığımıza yöneltilmiş olduğu 7/0204 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 3 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN YUNUS EMRE'NİN
TBMM 7/0204 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Bodrum'un Gündoğan, Göltürkbükü ve Güvercinlik, Milas'ın Boğaziçi ve Kıyıkışlacık ile Didim'in Akbük açıklarında kurulu balık çiftliklerinde kültür balıkçılığı faaliyeti yapılmaktadır. Ancak, bu çiftliklerden, akıntı ve rüzgarın etkisiyle geldiği iddia edilen atık maddeler denizde ve kıyılarda kirlilik yarattığı haberleri basın yayın kuruluşlarına konu olmuştur. Bu durum sahiller, plajlar ve turistik koylarda kaygı yaratmakta, içinde bulunduğumuz turizm sezonu kapsamında da sektörün tüm taraflarını endişelendirmektedir. Konunun ciddi boyutlara gelmesinden dolayı tur acentalarının, kirlenen plajlar ve denize giremeyen yabancı turistler nedeniyle zor durumda kaldıkları belirtilen iddialar arasındadır. Sorunun ivedilikle çözümü; denizlerimizin, çevremizin korunması adına ve ülkemiz ekonomisinin önemli gelir kaynağını oluşturan turizm sektörünün mağduriyet yaşamaması için gerekli çalışmaların yapılması kamu yararına olacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Adı geçen bölgede faaliyet gösteren kaç balık çiftliği vardır? Bu balık çiftliklerinin çevre kirliliği ile ilgili denetimlerini ne sıklıkla, nasıl ve kimler tarafından yapılmaktadır?
- 2) Bu balık çiftlikleri ile bakanlığınıza yapılan şikayetler var mıdır? Bunlara ilişkin yapılan iş ve işlemler nelerdir?
- 3) Denizi ve çevreyi kirlettiği gerekçesi ile son beş yılda balık çiftliklerine dönük yapılan cezai işlemleri nelerdir?
- 4) Balık çiftliklerinin, kıyılarda oluşturduğu kirlilik riskini en aza indirmek için Bakanlığınızın yaptığı - planladığı çalışmalar nelerdir?
- 5) Aynı bölgede balık çiftliği yapımı için yapılan yeni başvurular var mıdır? Bu başvurular nasıl sonuçlanmıştır?

CEVAPLAR:

1- Muğla İlinde Bodrum Su Ürünleri Üretim Alanı ve Milas Su Ürünleri Üretim Alanı olmak üzere iki bölgeyi kapsayan; Mandalya Körfezinin deniz yüzeyinde kültür balıkçılığı faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Bodrum Su Ürünleri Üretim Alanı için 39,5 km² lik deniz yüzeyinde 26 adet alanda 31 proje ile toplamda 37.880 ton/yıl kapasite ile 8 (sekiz) firma, Milas Su Ürünleri Üretim Alanı için 69,56 km² lik deniz yüzeyinde 38 adet alanda 60 proje ile toplamda 51.300 ton/yıl kapasite ile 20 (yirmi) firma üretim yapmaktadır.

Balık çiftliklerinin kurulumu esnasında 24.01.2007 tarihli ve 26413 sayılı Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğinin 3 üncü maddesi kapsamında yer alan kriterler doğrultusunda ötrofikasyon riski yüksek hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfez alanlarında; yeni açılacak balık çiftliklerine izin verilmediği gibi mevcut balık çiftlikleri için anılan Tebliğin 4 üncü maddesi kapsamında yasal işlem yapılarak kapatma uygulanmaktadır.

Ayrıca, anılan Tebliğin 3 üncü maddesinin (b) bendi kapsamında ‘Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen/belirlenecek olan doğal ve arkeolojik sit alanlarında balık çiftlikleri kurulamaz.’ hükmü yer almaktadır. Diğer taraftan; Bakanlığımızdan, ÇED Olumlu kararı alınmadan hiçbir su ürünleri yetiştiricilik tesisinin kurulmasına izin verilmemektedir. Mandalya Körfezinde bulunan tesisler için kümülatif değerlendirme yapılarak, 05.12.2008 tarihinde Bodrum Su Ürünleri Üretim Alanı için ve 1607 sayılı ÇED Olumlu kararı ve Milas Su Ürünleri Üretim Alanı için de 1608 sayılı ÇED Olumlu kararı verilmiştir. Bu bağlamda, anılan Tebliğin 5 inci maddesi kapsamında bölgede yer alan balık çiftliklerinden ötrofikasyon riskinin belirlenmesi ve izlenmesi amacıyla her yıl düzenli olarak, yılda iki kez (Mayıs ve Ağustos aylarında) azot, fosfor, nitrit, nitrat ve diğer organik, inorganik kirlilik parametrelerine bakılmak üzere TRİX indeksi kapsamında, akredite laboratuvarlarca numune alınmaktadır. Analiz sonuçlarına ait raporlamalar her yılın Eylül ayı sonu itibariyle, gerekli değerlendirilmeler yapılmak üzere, ilgili birimler tarafından Bakanlığımıza gönderilmektedir.

Aydın İline bağlı “Didim’in Akbük açıkları” nda “Denizlerde Kurulan Balık Yetiştiriciliği Tesislerinin İzlenmesine İlişkin Tebliğ” kapsamında değerlendirilebilecek herhangi bir tesis bulunmamaktadır. Denizlerde kurulan balık çiftliklerinin 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde denetlenerek gerektiğinde cezai müeyyidelerin uygulanması görev ve yetkisi, Bakanlığımızca belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde, 27.07.2010 tarihli ve 2010/11 no.lu Yetki Devri Genelgesi uyarınca, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Bölge Komutanlığı bağlı Bot Komutanlıklarına devredilmiştir. Bu doğrultuda, gerekli denetim ve idari yaptırımlar; Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Bölge Komutanlığına bağlı Bot Komutanlıkları tarafından gerçekleştirilmektedir.

2- ÇED süreci içerisinde Bakanlığımıza intikal eden balık çiftlikleri ile ilgili şikâyetler, görüş ve talepler İnceleme Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. Buna ilişkin talep ve görüşlerde çevresel önlemler ÇED raporunda yer almaktadır. Faaliyette bulunanlar hakkında Bakanlığımıza ulaşan şikâyetler için Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimiz tarafından yerinde denetimler yapılmakta olup, uygunsuzluk tespit edilmesi halinde, Çevre Kanunu kapsamında gerekli yasal işlemler yapılmaktadır.

3-2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 12 nci maddesi gereğince ve 2010/11 sayılı Yetki Devri Genelgesi ile denizlerde kurulan balık çiftliklerinin 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde denetlenerek, gerektiğinde cezai müeyyidelerin uygulanması hususunda yetkili olan Sahil Güvenlik Komutanlığının, Bölge Komutanlığına bağlı Bot Komutanlıkları tarafından; 2013 yılında 97 adet denetim yapılarak 645.243.- TL, 2014 yılında yapılan 12 adet denetim neticesinde; 115.169 .- TL, idari yaptırım uygulanmış olup, 2015 yılında 236 adet, 2016 yılında da 53 denetim gerçekleştirilmiştir.

4- 2015 yılında gerçekleştirilen Çevresel Açidan Sürdürülebilir Çevre Dostu Balık Çiftlikleri Sisteminin Oluşturulması Projesi ile deniz ortamında faaliyet gösteren balık çiftliklerinin yoğun olarak bulunduğu alanların (Güllük, Gerence ve Ildır Körfezi) hidro-dinamik, fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri tespit edilerek balık çiftliklerinden kaynaklanan çevresel etkilerin belirlenmesi, alınacak önlemler ile karar vermeyi kolaylaştıracak yönetim sistemleri belirlenmiştir.

Ayrıca, 2017 yılında gerçekleştirilen “ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi” kapsamında; su ürünleri işleme ve/veya yetiştirme tesislerinin neden olduğu etkileri en aza indirmek/önlemek için çevresel etkileri ve etki azaltma tedbirlerini ele almak üzere su ürünleri işleme ve yetiştirme tesisleri çevresel etkiler ve alınacak önlemler kılavuzu da hazırlanmıştır.

Diğer taraftan; Denizlerde kurulan balık çiftliklerinin çevresel yönetimini sağlamak amacıyla; “Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğ” hazırlanarak 2007 yılında yürürlüğe konulmuştur.

2007 yılından itibaren denizlerde bulunan balık çiftliklerinin tümü, Bakanlığımızca belirlenen kriterler (en az 30 m. derinlik ve 0.6 deniz mili kıyıdan uzaklık) çerçevesinde, kıyı alanlarına kirlilik baskısının en aza indirilmesi amacı ile uygun deniz alanlarına taşınmış ve modern tesisler haline dönüştürülmüştür. Ayrıca, balık çiftliklerinin yoğun olarak bulunduğu koy ve körfezlerde (özellikle Muğla, İzmir ve Aydın İlleri) balık çiftliklerinden kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesi amacıyla “Çevre Dostu Balık Çiftlikleri Sisteminin Geliştirilmesi Projesi” gerçekleştirilmiştir.

Bodrum’un Gündoğan, Göltürkbükü, Güvercinlik; Milas’ın Boğaziçi ve Kıyıkışlacık; Didim’in Akbük açıklarında ÇED süreci devam eden yeni bir başvuru bulunmamaktadır.

